

RADOST D.D.
Josef Stawarski

D.D. RADOST

Josef Stawarski

© 2005, 2024

třetí upravené vydání

vydal Národní čtenářský spolek

NAČTES

(c) 2024

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována bez předchozího písemného souhlasu majitele práv.

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy fantazie, nebo jsou použity ve zcela fiktivním kontextu

ISBN: 978-80-908998-8-9 (pdf)

978-80-908998-6-5 (epub)

978-80-908998-7-2 (mobi)

věnování:

Věnováno trojí radosti a trojímu žalu, totiž: pokoji moudrosti a blahobytu, hádkám, lenivosti a ženské lstivosti.

Gaudia Sunt tria.....(nápis na bráně blázince v Charentonu, dnes již klasickém sídle radosti)

Úvod

Píše se brumiér 85.

Za okny řadí perestrojka. Zvolna, zlehýnka. Všechno se řadí, organizuje, aby nic neuniklo vědeckému plánu a revolučnímu poslání. Lidové milice pilně cvičí, seřadují se a na poslání čekají. Někde zpovzdálí tušíte vyrovnané šiky. Kladenské ženy? Turistické salámy? Kdo pozná rozdíl je disident.

Poslední spartakiáda se šustěním tuzexových poukázek prolíná do vzorců vypletených z lidských těl, a do toho všeho Smetana, Wágnerovský epigon, který má svojí Vlast a jednoho dne se zjeví na bankovkách příjemné nominální hodnoty. Ale to předbíháme chodu parních strojů, proudění par a siločár. Zatím se nad Českou kotlinou rozprostírá ticho. Ohluchlé, obludné, zapruzené.

Hrdina našeho příběhu má mnohé, jiné mu po hříchu schází. Působí konformně. Zachovaný popis, uvádí:

„Nepadnoucí tesilový oblek, brýle na předpis, doleva vyšmajdané polobotky, po ránu čučí z okna a uždibuje játrovou paštiku, pokrytou po okraji plátky tenoučké slaniny.“

Od dob C+K mocnářství dělí našeho hrdinu dvě světové války a národní epidemie obezity. Jinak se nic nemění. Stohy papíru, pro jistotu svázaného ve fortelných deskách a nazývané spisy, kralují prostoru, deformují desky stolů a s nimi i schopnost uvažovat, stejně tak jako před desítkami, stovkami, myriádami let. A do toho všeho přichází

RADOST

no, není to k nasrání, soudruzi a SOUDRŽKY?

Tušíte správně, existují otázky, na které se neodpovídá a odpovědi, jež se nepublikují. Dotazy podobného druhu nasycují jinotaje, odpověď má zůstat ukrytá. Nehledáte slova, významy, ale samotnou skrýš. Z odpovídání se stává bojová hra a Vy cítíte, že se tu odpověď někde ukrývá, potutelně se zašívá, pokud ne přímo pod nosem, pak za nejbližším rohem. Nejbezpečněji bývá odpověď (pointa – odplata), ukrytá tam, kde nikdo nehledá. Například v šupletí psacího stolu.

Ze dna zásuvky neforemného byrokratického monstra vypadla hromádka listin. Stůl, hospodářská správa Ministerstva zdravotnictví, prodala bazaru na Libeňském ostrově, jako majetek nepotřebný a vyřazený, jako něco, co připomínalo kontinuitu a budilo rozpaky. 84 let stůl fungoval, v 85. roce byl popraven. Tak končí světské rozpaky a začíná příběh. Kupička papíru představovala zažloutlé formuláře, dílem vyplněné strojopisem a z části popsané rukopisem těžkým a definitivním jako bývají ruce lékaře. Oč bylo písmo nečitelnější, o to více byl zajímavý jeho obsah. Stačilo se, v nestřežený okamžik, shýbnout, oprášit papír a skrýt. Ale zase tak snadné to nebylo.

Každý z vás, kdo si psal deník ví, že začít je snazší, než – li vytrvat a rituál zápisků ovlivňují mnohé faktory. Listiny na první pohled připomínaly cokoli jen ne deník. Rozsypanému svazku papírů chyběly výrazné rozlišovací znaky, jako mají bankovky. Nebudily pozornost, nenutily se jimi zabývat. Co se stalo, že ta trocha „bezpečného sběru“ neobohatila o několik kolojaulů kotel ústředního topení, ale stala se základem následujících stránek? Co způsobilo, že někdo poznal a uchoval nesrozumitelné zápisky a zachoval tak to jediné, co zbylo po osobě, která nenesla šaty od Gucciho a brýle od Raybena, nikdy pořádně nežila, ale určitě se ztratila v deskách z černého kartónu, na chodbách úřadu, v hromadě eráru a představách páchnoucích lyzolem, desinfekcí vašeho mládí? Nic moc, jen jedny nenechavé ruce, které potřebovaly trochu levného kancelářského nábytku a namísto toho, když se někdo nedíval – neprotestoval, odnesly si z bazaru pár kilo papíru, opatřeného zašlými razítky a nervózními malůvkami, které tvořily notně zpřeházený spis.

Psychiatrická dokumentace Dr. Horáčka promísená se zápisky – komentářem pacienta, nebo jiného ještě šílenějšího lékaře, vytvořily mozaiku na jejímž základě mohlo začít zpytování doktora, právníka, Horáčka a hledání Pumlic, obce tak malebné, že se mohla nacházet jen v naší kotlině, Evropě na klíně. Všechna ta skrumáž osob, míst a listin působila zapadle, zmateně, lehounce šíleně, jako každý druhý z vás. Stránky smíšené náhodou, nehodou nebo boží prozřetelností vytvořily deník, který asi nikdo nechtěl jako deník psát a nemapovaly den po dni život doktora Horáčka, jen události pro autora rozhodné a osudné. Ostatně, takhle si svět představoval Horáček, doktor právních věd, kterého nakonec nikdo nepostrádal, nehledal, nenašel, dokud se kupička papíru nepostarala o jeho reinkarnaci.

Čtenář, necht' je pamětliv, že stránky popisují dobu, která nebyla zcela normální. Nabízí se možnost, rozdělit čtenáře do skupin, podle jejich zájmu nebo letory. Pojdme se proto, čistě jen pro účely čtení, rozlišit na pravé a levé, snivé nebo tradičně bdělé a na konci této nuance nemusí čekat hromadný hrob. Nemusí, může, vlastně vždyť už se vůbec nic nemusí, jen lidská hloupost a šílenství mají stále tendenci se v průběhu času opakovat a násobit. Říká se tomu dějiny, ale v našem příběhu to budeme označovat za příběh „RADOSTI - 1.soukromého blázince v Čechách po roce 1948“ a marnivou snahu dr. Horáčka, úředníka kontrolního odboru ministerstva se s touhle novotou vyrovnat, řeči té doby jí zakázat, nebo udělat něco podobně šíleného a angažovaného, protože tehda i BŮH oblékal svazáckou košili.

Kapitola 1.

Když jsem se začal probírat listinami, a budu jim dále, bez ohledu na formu, říkat Deník, narazil jsem na jednu zvláštnost a myslím si, že je nutné na ni čtenáře upozornit. Listy papíru, vyplněné formuláře, zprávy, žádanky o vyšetření a skoro bych řekl i vzorky spermatu a stolice byly někým dodatečně očíslované. Hromádka papíru, která na mě vypadla při návštěvě pověstného bazaru nábytku na Libeňáku (tak jak existoval, nežli jej zničila tisíciletá voda) byla, již někým přede mnou pečlivě probrána a uspořádána. Tajemný knihovník, jak se dalo vysledovat z různých indicií, odstranil z Deníku některé listiny, jiné přidal, snad něco hledal nebo zastíral, (stopy něčí existence, zločinu, omylu). Pak stránky Deníku, které před rozsypáním tvořily tučný spis, uspořádal, ale nepřidal viditelně signované poznámky nebo vysvětlení. Pouze čísla a písmena v levém horním rohu stran Deníku, zůstala jedinou zjevnou stopou po neznámém editorovi. Postupem času, jak jsem strany v Deníku srovnával podle čísel knihovníka, napadlo mě, že zásah neznámé osoby mohl být masivnější, než bylo patrné. Některé strany poznámek a komentáře pacienta obsahovaly trochu jiný rukopis, a po pravdě i styl. Dlouho jsem nemohl pochopit, co vedlo knihovníka k narušení autenticity Deníku. Byla to pomsta, žert, obavy, něčí příkaz? Až později jsem pochopil.

Deník, přes očíslování Knihovníkem a mé opětovné seřazení, nebyl ani po dlouhých hodinách práce zcela kompletní a nešlo ho zveřejnit jako reprint. Musím se přiznat, že v okamžiku, kdy jsem si uvědomil, že tu byl někdo přede mnou, kdo strany uspořádal jinak, než bylo zvykem u dobové lékařské dokumentace nebo v duchu toho, jak vypadaly zápisky duševně nemocného zařazené z terapeutických důvodů do zdravotnické dokumentace, jsem pojal nutkání, materiál – Deník znovu přeskupit. Přiznávám, nechoval jsem se jako vědec, zpronevěřil jsem se zásadám práce s archivním materiálem, ale

neutrpěla tím pravdivost výpovědi původního materiálu. Deník, který si mě vlastně našel, beze slov, bez vnějších podnětů, mě velmi naléhavě žádal, abych do něho znovu zasáhl, abych narovnal cenzurní zásah Knihovníka. Nevím, kdo mi při práci na Deníku našeptával, nechci vyslovovat jeho jméno, ani se zaklínat temnou autoritou, ale osoba Dr. Horáčka a vše co ho na stránkách Deníku obklopovalo, volala po volnější práci s textem, po znovu uspořádání stran, bez ohledu na předepsaná čísla stran Deníku, a já se nechal volně nést melodií textu, zápisků. (Doufám jen, že k mé zdravotnické dokumentaci, se někdo zachová s větší pietou).

Zápis č. 1.

Datum se nezachovalo, patrně záznam terapeutického rozhovoru, přechází do spontánní reflexe pacienta, doplněno výstřížkem novinového článku a stránkou náborového letáku s podacím číslem MZ z roku 85.

V původním textu Deníku, uspořádaném Knihovníkem řazeno od strany 15, po rodinné anamnéze pacienta:

„Znám jen velmi málo lidí, co si sebe sami vymysleli, uhňácali a žili. A tahle ta božská emanace, se Vám tu nabízí.“

„Jako děvka“ – reagoval doktor.

„Správně. Nezačal jste špatně. Silný muž, poddajná žena, tomu říkám expozice příběhu. Ale co příběhu doktore, života. A když k tomu přidáme pikantní kořeníčko:

„Špinavá, laciná, děvka a ty její odporně lákavé nabídky, doktore, člověče, chovejte se alespoň jednou jako prvotřídní prase!!!! “

„Jsem kontrolní orgán“ – pronesl doktor a očima plačtivě bloudil po pomyslném poznámkovém bloku. Bloudil, bloumal.

„Existují dva, možná tři i více paralelních světů na pouhý týden“.

Hledal v duchu ještě jiný argument, ale očima nalézal jen obrys Venuše němě spočívající v nohách postele, respektive vztahu.

„Běžíme, pospícháme – znáte tu patinu nedospaných ran s auty, autobusy, vlaky a celým tím technickým chaosem, který nikam nevede. Alespoň ne do druhého, třetího světa. Je to zvláštní. Málokterý dostupný dopravní prostředek staví na okraji našich představ.“

A tady v maličké představě, okresní fikci, bez spojení s okolním světem, jsem se ocitl. Žena, les, výzva, kraj štědře oděný vidinou – není to vlastně zrcadlení stále stejně bojácné iluze?

Nezodpovězené otázky, načrtnuté motivy a Venušina nahá přítomnost doktora znatelně demoralizovaly.

Ležel? Odpovídal? Vlastně již odpověděl. Vždyť přece, činí-li v televizních seriálech muže slovo, neměnné, strnulé slovo, pak jeho jako právníka, utvářel názor.

"Venuše coby judikát – takovou pornografii distribuce západní provience dosud nestvořila "

Cítil, že byla krásná, určující, a směsice obdivu, zmatku spolu se společenským významem jeho místního poslání, doktora Horáčka, hračku hormonů i právního vědomí, přivedly zpátky k zemi.

Zápis č. 2

Plynulejší záznam vzpomínek pacienta, dost možná projev autodiagnostiky, na právníka Horáčka, poměrně netypické. Cenzor připojil dramatizaci, jinak popisných rozhovorů.

Mám dojem, že ten den započal jako typicky nudný příběh. Měsíce, roky, události mého života tonuly v řečišti fyzické existence a nepropuklé amnésie. Hledat ve dni význam, přisuzovat mu skryté jinotaje nebylo až tak nesnadné. Nepodobat se den zítřku a každému dalšímu pondělku, stal by se snadno mezníkem, ale s těmihle milníky dopravní grafiky ani nemenstrující část veřejnosti nepočítala.

"Proč jsou jen dny tak malicherně seřazeny za sebou" ponoukalo mě."

Polo probuzené stíny a týdny začínající stejnými dny, hodinami, tvářemi – všechno se stékalo do piktogramů bez obscénních podtextů a fantazie, které na každé zastávce v každé čtvrti a den za dnem tonuly, blbly převracely se."- a doktor cítil potřebu prchnout z autobusové zastávky, cítil, tak nutkavou potřebu se někam vydat, že za okamžik padal spořádaně ulicemi a nerespektoval čas a s minutami ani směr.

„Hloučky osob, kterými jsem se prodíral a architektura starého města, zanechávala ve mě pranepatrnou odezvu. Den, noc, den, světlo imitované sodíkovými koronacemi a čtverce oken mě přivedly k řece. Jako by ani živel nepociťoval potřebu volnosti v tomhle tom pošmourném ránu, přetínal jeho tok sled oblouků z kamene. Na mostě krmil důchodce racky. Něčím mě upoutal, svázal pohledem. Ve srovnání s řadou soch po stranách mostu, vypadala jeho postava starší a strnulejší. Ruka v pletené rukavici se pohybovala jako kyvadlo zapomenutého stroje, jako ohlodané rameno mlýna.....

"Když je člověk mlád, dokáže pozoruhodné věci" – slyšel jsem starce.

"Proč zrovna věci?" – zareagoval jsem podrážděně. "Jakoby svět, den za dnem zmanipulovaný v kalendář, vyp1ňovaly jen věci. Hranaté, neživé a řekl bych i podivné. Nemůžeme všechny vzdechy někam vyhodit a nahradit je například....."

"Radostí! " – zaskřehotal stařík,

"Prosím?"

"Radost, řekl jsem radost, Radost jako,,"

"Jen ne proboha jako instituce " – zděsil se jsem se.

"Radost, pane, jako třeba tenhle most,"

Přerušil jsem diskusi.

Most, který nás měl spojit, byť i jen na cestě na druhý břeh, nás v jediném okamžiku rozdělil. Postava starce se mlhavě začlenila do řady pískovcových soch. Připadalo mi, že pod rozevřeným hubertusem staříka vystupovala hranatá písmena řazena pozpátku....

Z načernalých temen soch opadla zrnka písku a trusu. Most se přesýpal. Zdálo se, že skulptury, lidé a most mohli kdysi překlenovat věčnost. Dnes se jen podávali proudu. Živel v zabahněném řečišti odrážel věže naležato. Stovky tváří a utopených osudů zplošťovaly tvary živých a kamenných soch.

Svaté, st'até, turisty i přesahující stojany malířů zkrápěl déšť. Hnusně přšelo. Proudy vody a chodců se setkávaly v roztroušených kalužích. Říkal jsem si náhoda, ale byl to podzim.

„Směřoval jsem mostem, řeka neřekou, a zpozoroval známou státuli.

"Padre, padrone" – oslovil bych sochu, ke které v právnické ikonografii náležel nápis:

"Svatý Ivon – patron právníků."

V jeden okamžik jsem měl nutkání, si zašlého jezuitu sundat z podstavce, jako golfovou trofej z poličky. Ale bůžci se netrhají jako kytičky, stál vedle mě – vyšší, zkušenější a známější kolega, model, pomník toho všeho, v co mohlo mé úřednické srdce doufat, a tak ve mě po vzoru utlačujících i utlačovaných menšin svitla kacířsko-technokratická idea.

Nebyl původně BŮH právníkem??

„Měl by si se vzbudit Horáčku, no tak! Vzbudit, "

Ach ano, Sny v ulicích provozovati " vyložil jsem si ráno a ťukl jsem tužkou do stolu.

Nad stolem visela reprodukce. Na rozdíl ode mě, žila v několika barvách. Pohlcovaly se, vpíjely, roztékaly a otlučený rám je nedokázal zadržet. Co kus potištěného papíru představoval, nejsem sto popsat.

„Reprodukce " pobreptával jsem si, a pociťoval jsem v ústech pachut' slov, nepřerušovaný, monotónní tón s kusem otlučené zdi, vyšisovanou skříní, několika psacími stroji, stoly;

„Zoufalý výčet! Nikdy se nemůže, natruc inventárnímu seznamu, vyčerpat."

Den ze dne se věci, lidé, listy i hromady papírů pokrývali prachem v odstínu šedí. Nešpinila, ulpívala.

„Jestlipak se změní?" – napadlo mě v jednu chvíli. Den, noc, jaro, léto. Budova i reprodukce stárly. Nepřirozeně se ztrácely, nevidomě tápaly po městě;

„Nebo to byl klam? Neartikulované ticho?"

Přes zeď zatřásl psací stroj. Zpomalené staccato, útržky úderů zaznívaly z míst, kde na stěně visela reprodukce.

„Nesmysl" – uvažoval jsem. Za reprodukcí byla zeď, ale za zdí propast ulice. Přiklonil jsem zase rám ke stěně, tam kam mu na věky určil místo obrys nečistot.

„Drolí se dům" – vyhodnocoval zvuk

ťuk, ťuk.....

„Dobře" – a klidně jsem usedl. Představa katastrofy mě vzrušovala.

„Bude se něco dít. Dít a pohybovat, i když padat a hroutit se." Cítil jsem jak oči ztrácí patinu noci, kterou se doba oběda mstí za nezám. '

„Nezám – spokojeně jsem předl;

Obhlížel jsem strop, litoval podlahu a z okna sundal šedivou květinu. Přes okno, kde byla záclona anebo sloup tabákového dýmu, na mě civěl holub.

„Nemocný, prašivý pták a nadějný mladý muž." Mohla to být dokonalá iluze, nebýt tomu naopak. Holub měl křídla a já židli, příjemně tlačila a já cítil, že styk těch dvou hmot, kdy se jedna vrtěla a druhá trvala, je "nezničitelná instituce".

Znělo to odborně. Jako třukání stroje, jako klepání na dveře, na čelo.....

„Tak to asi ne, Tohle jsem přehnal" Zahuhlal jsem si. Muž opět z místnosti odešel a mě přepadl nejasný pocit, že to mohl být například šéf.

V deskách ležela obvyklá porce.

„Prostudovat" – slyšel jsem ještě za zády."

Stroj se ozýval čím dál tím více, obnažená zářivka se nad mnou třásla a konec, konec toho všeho..... věděl jsem, že konec, zdánlivý a prchlivý se bude jmenovat 16.00, ale nazývat jej koncem, když je pondělí, nu

Vzal jsem za cíp desek. Místnosti se rozlil slastný pach. To, co se nalézalo v deskách před mnou provázela vtíravá vůně.

„Sváděla? Chutnala?“ – byla to jen brožovaná iluze, ne nepodobná zvuku psacího stroje, který pronikal budovou. Byl to týž monotónní, nepřerušovaný tón, plný hypotéz, dispozic a sankcí.

Smutně jsem zavřel desky s vybledlými sbírkami zákonů. Cítil jsem, že šednou.

„Tak takhle ne..“

Vzpomínám si, že jsem z nenadání cukl hlavou. Napravo visel trhací kalendář. Šedivé fotografie bezbarvého masa vzrušeně nelechtaly, jak kdysi kdosi zamýšlel. Spíše upozorňovaly na možné, šedivé konce, například manželství. Data ani dny nesouhlasily se skutečností a po pravdě řečeno já také ne. Sem tam, jak někdo do místnosti vešel, se listy kalendáře zavlnily, zežloutly a v průvanu opadávaly.

„Podzim.“ Ožil jsem. Byl to můj podzim. Doba, kterou se určitě zabývala i reprodukce, čtvrtletí o kterém kdysi celý rok snil. Zvedl jsem se ze židle a sklonil ke skříni. Pod sešrotovanými těly šanonů byla hromádka novin. Jednou jsem je přečetl a cosi ho upoutalo.... – " a tady to je" – vysvobodil dvojstranu; barvou se hodila k okolí. "Barvy" – ale v hlase chybělo pohrdání. S prstem po řádcích četl:

„Viděl jsem odcházet léto. Lidé jej věšeli na ramínka a strkali do skříní. Balili, vypouštěli a schovávali po sklepích. Sklepy se měnily ve sklípky a léto ve víno. Byl podzim. Ne! Žádné listí, sentiment strnišť a barev, mlhy matně krásné, stejně jako smrtelně nebezpečné. Jen víno:“ Zázrak vznikající i zázrak působící. Mošt, kvašení, zrání a pak

barva, bouquet, kyseliny, spodní tón a síla. Léto, jež nikdy nekončí, neodchází, léto po celý rok. Kolika básním již dalo vzniknout, kolik dětí zplodilo, počalo přátelství a zášť ve vlny vášně povilo? Inu, ptát se dějin je ptát se lidí. Ale hroby taktně mlčí a živí pijí. Tváře se barví a oči se matně lesknou. Slabší opadávají a písně věští zimu zítřejšího probuzení. Podzim – to slůvko má cosi do sebe."

Kdybych chtěl /"kdyby....."/ rok hmotně znázornit, oblékl bych mu zelený kabát se zlatými knoflíky a kolejnicemi a dětský balónek a vypouštěl pomalu plyn. "Kočičí, špagátské zlato." Někdy jsem uvažoval, jestli je pravda, že člověk může na totálně vojně zblbnout, vyšinout.

„Prosté, i když výrazné situace, strohé a neměnné prostředí, šablona v řeči i v chování" – mělo to svůj přísný účel.

„Rozumím, provedu.....Ja wohl.....Ne, to bylo zase z jiného soudku

Pletlo se mi všechno. Asi se s ním skutečně něco stalo. "Taky právník a stroje, inu jde to k sobě" a podíval se na ruce; Nebyly už od madolaku, gumolaku; a barvy na trávníky." Tehdy se těšil, zuřivě si přál řešit nějaký problém, radit a poučovat a sám se mnohdy divil jaký udělá dojem, na funkčního analfabeta strohá citace zákona Jeho přání mělo barvu opadávajícího listí. Cítil v něm energii, činnost. Říkával "podzim, ale myslel na návrat"

„Tak jak?" Na rameni jsem ucítil dlaň. Větší než svou, vlhkou.....

„Případ" – vypravil ze sebe.....

„Fajn. Tenhle archiv, pane kolego, je vlastně jeden velký případ. Už jenom proto, že zde většina z nás začínala; Například v téhle skříni, no v té poslední, je pořadač B 2908,ale ne. Nechme toho"

Starší muž v saku, v brýlích, vše unavené v odstínu odstředěné tváře si přitáhl volnou židli a dosedl.

„A máte se? Dobře, co. Jak jinak" – nenechal mě odpovědět.

„Je to na Vás vidět. Tvářičky jako růžičky a ta jiskra v oku..... nejste vy, člověče, už tři dny mrtev?"

„Měsíc "

„Chápu" – řekl ze široka muž. "Také jsem byl, vlastně nebyl, seděl jsem tu, v létě plakal a v zimě sněžil. Víte, co?"

„To opravdu nevím" – naturalizoval jsem mužovu bodrost

„Víte, že nic nevíte. Taky dobře, řekl bych až výtečně. Ale nechme keců, ty vás jako právníka nemohou rozptýlit. Podíval jste se už na tu lahůdku, lahůdečku, co jsem před chvílí přinesl"

Na stole stále ležely desky, dveře vrzly, klika zůstala na místě a průvan serval ze stěny další list. Dny někdy odcházejí jako lidé.

„Hezký" – mrštil jsem deskami ke stěně. Ležely tam jako děti v horečce. Zarazila mě tahle formulace „Děti" Znělo to skoro mladě a svižně a vzal desky a snad je i rozevřel

Zápis č. 3

Následoval vytištěný leták, trochu ve stylu pozvánky na venkovský bál. Dále pokračuje styl zápisu č.2.

Odbor revize a kontroly

Ministerstva zdravotnictví.

Strach, nemoci, neúspěch? Nesmysl!

Trpěli jste kdy, netrpte! Za Vás trpí JZD Radost. Prostředí venkova, krásní lidé a moderní přidružená výroba, Strach, nemoci, neúspěch? Léčíme! Naše světoznámá přidružená výroba. Experimentální psychiatrická léčebna je zde pro Vás. Ano i pro Vás, kdo nejste nemocní, ale máte strach, že byste onemocněli. Poprvé v dějinách poskytovaná psychiatrická prevence. Žádné medikamenty! Odborná péče, polopenze a stylové prostředí. Neváhejte, utíkejte, rozjed'te se a přihlaste se! Kapacita v prvním kvartálu již vyčerpána. Neléčíme, ale dosahujeme Váš životní a neopakovatelný úspěch. Cena týdenní léčebné kůry? Pakatel! 15 000,- Kč, 1500 – DM 700,- \$ 3000,- TK 700 000, – ITL, eventuálně měsíc roboty v našich moderních provozech rostlinné či živočišné výroby.

Přihlášky přijímají všechny reprezentace JZD Radost /toho času ve výstavbě/ anebo poštou s uhrazením pobytu na adresu

JZD Radost-přidružená výroba

Pumlovice,

okres Pumlov."

Za letáčkem defilovaly protokoly, papíry a popisy. Přečetl jsem si začátek spisu ještě jednou.

„Trochu neobvyklé, i když pacta odiosa sunt curiosa.....“

Třeba je to jen nějaká neškodná lapálie.

Bylo to jedno. Úplně jedno. Lákalo mě to a hlavně, znělo to skutečně ji, opravdověji, než "katastrofa"

Snad by se s touhle záležitostí měl zabývat útvar hlavního odborníka"pro psychiatrii, když už ale právní aspekt a z titulu kontrolního orgánu

Na hodinkách jsem měl 16,30. Skoro jsem litoval bezděčného pohledu na zápěstí. Sklidil jsem ze stolu „dnešní prach“ a rozhodl se odejít. Měl jsem však pocit, že stůl, budova, reprodukce tu budou, bez ohledu na mé rozhodnutí trvat dále. Předměty bez pevné pracovní doby.

Kapitola 2.

To, co následuje v úryvku deníku nepatří mezi typické lékařské zprávy ani memoáry. S odstupem času a znalostí archivních zpráv, text vypadá jako hlášení. Bohužel, hlášení informátora příslušné správě Státní bezpečnosti (ano té STB, kterou ještě v roce 1938 stačil založit Dr. Edvard Beneš, který se podle zákona č. 292/2004 Sb. zasloužil o stát).

Zápis č. 4

Hlášení a hodnocení informátora, které popisuje jednání na Ministerstvu zdravotnictví. Subjekty neuvedeny, krycí jména nečitelná, označení řídicího orgánu vynecháno, pokud je čtenář nevytuší z kontextu, musí se bez nich obejít.

Místo, datum, přibližný čas.....účastníci.....a JUDr. Petr Horáček.

Zrekapitulován dosavadní průběh pracovní porady, čten zápis z minulého jednání (zkrácená verze)

Čtena dvě vyjádření odboru zdravotnictví Národních výborů v oblasti Pumlova a Pumlovic.

V 10.05, hod. byl povolán ředitel odboru – duševního zdraví a referent zdravotnické osvěty a výchovy.

Stanovisko přítomných: JZD Radost nikdo nezná, pouze sekretářka soudružka Židlická prohlásila "že jí chutnají jejich bramborové lupínky". Informaci nešlo prověřit, lupínky snědla před dlouhou dobou, obal ani nákupní doklad nedochovány. Lze uzavřít, uvedené sdělení nebyla průkazná stopa (bylo to pouze půvabné??).

Zápis č. 5

Záznam rozhovoru autora deníkového zápisu s nadřízeným:

„Mně se to nechce líbit“, dostal jsem ze sebe.

„Správně, Případ je spornější, než se zdál. Než– li jej postoupíme dalším orgánům nebo se ho jakýmkoli způsobem pokusíme vyřešit potřebujeme znát konkrétní a na tom bazíruji konkrétní situaci.

„Nevím jestli by náš mladý kolega.....“- pronesl třetí muž v kanceláři. Byla to řečnická otázka. Dalo se pochopit že se nikdo nehodlá ztrapnit "podniknout místní šetření z popudu vnímavého psychopata." A přece tu existovala úřední povinnost se dopisem zabývat a byl to on, co.....

„Podívejte se pane kolego“ pokračoval familiárně muž v brýlích a saku chováním starší kamarád ale postavením šéf.

„S přihlédnutím k Vaším zkušenostem.... no nemusíte se hned urážet“ – poznamenal, když si všiml mých sevřených rtů.

„Tedy s přihlédnutím zároveň k vaší energii a touze se odborně realizovat po návratu ze základní vojenské služby, jsem navrhl soudruhu vedoucímu abyste to byl právě vy, kdo se do Pumlic vypraví a v součinnosti s místními orgány provede šetření. Nemusím Vám doufám zdůrazňovat, že nejedete vyšetřovat atentát na amerického presidenta ani ztrátu zubů babičky Dolejškové. Zapomeňte na romantiku a ptejte se lidí. Ono to nebude tak horké, že. Tady máte materiály cestou si je prostudujete a nezapomeňte človíčku sepsat podrobnou zprávu. Pochopil? To je tedy z mé strany všechno.“

„Jistě“ – vypotil jsem z úst a zvedl se ze židle. Asi jsem se i nepřítomně – pitomě usmíval.

„Doufám, že cítíte důvěru, kterou jsme Vás poctili soudruhu doktore?“ – pronesl muž, který měl zodpovědnost a měděnou tabulku na dveřích, na rozdíl od té mé skleněné a přelepované papírovou páskou, na které jméno Horáček, vyjímalo jako cena brambor na nákupním sáčku.

„Jistě, spolehněte se.....

Dva páry očí cosi soucitně naznačovaly a zároveň ho propustily z místnosti.

U sekretářky Horáčka čekal cestovní příkaz, jízdenka na autobus a okousané jablko (nepravidelná reneta s příliš velkou stopkou – typicky přehnojená odrůda snaživého zahrádkáře). To poslední Horáčkovi snad nepatřilo, pokud to nebyl symbol určený pro návrat.

Zápis č. 6

Jízdenka ČSAD Praha, z Prahy Florence do Pumlova, použitá a nalepená na listu papíru s datem a podpisem Dr. Horáčka – jediný autentický podpis autora v celém rukopisu. Připojena nečitelná grafologická poznámka, patrně terapeuta, na kterou naštěstí navazuje výklad zařazený na závěr deníku.

Následuje záznam dojmů autora deníku z jízdy.

„Jízda něčím a někam u mě nehrála rozhodující roli. Autobus, místenka a plechová konzerva odrušovaly události dnů a míjející krajina mě nabádala.

„Proboha, ale k čemu? Bádán a nabádán. Kam mě to poslali, mezi kým se to ocitnu? Sám? Nebo ti tam?“ – hrál žravou dámu a kostky nenáležely k žádné z barev ani ke schématu polí.

„A propouse – doktoři a pole? Trochu zvoraná a pohnojená představa....Po hlavách s tituly mi padaly představou hodiny svlečené z nepromokavých snů a uprostřed ubíhajícího davu probleskovaly před mnou stánky prodavačů vkusů i nevkusů, ale tak tak rychle, že mi nedokázaly nabídnout svoje tajemství.....“

Spis rozložený na kolenou spojoval Horáčka se zemí. Zdánlivě pevně ale... ke spisu patřil tajemný psací stůl zapomenutý v rohu odřené úřadovny a sada tváří z různých období.

„Ruce“ – děsily mě ruce nastrčené před těla a spolu se žvancem zkoumající mě, Horáčka. Doktoři, no ano někteří z nich byli i doktoři, ale stěží rozeznával zamoučené pláště od skutečné vědy. Tedy té své vědy. Kdyby se ten tam...”

Horáček se nervózně rozhlédl po autobuse.

„Jak asi vypadal? Proč a kde?" – Horáček si připadal jako náhradní díl. Starý právník odešel a jeho nasadili. Štěstí, protekce, logika?

„Fuj, jak uráží osud a s osudem spousty lidí."

Horáček vzpomínal, jak vyklízel po svém náhle se vzdáleném předchůdci stůl a rovnal vrstvy. V posledním nebo snad jediném šuplíku stolu narazil na spis. Číslo štítek vzorně seřazené nikdy nezkompletované listy. Hromada papíru desky a tkanice alegorizovaly odbor zdravotnictví do schematického vzorce. Zděděný malér!"

Horáčka z úvah vyrušily hlasy:

„Zase si je propil! Kde mám pořád brát peníze? Neřekneš mi laskavě? Já je..." – a zarazila se. Oba na sebe pohlédli. Škrobeně se zasmáli. Ženě přitom upadla falešná řasa.

„Kolik na ní ještě zůstalo ze člověka a co byla jen mrkací panna." – napadlo Horáčka.

O několik řad dále po směru jízdy zase chtělo nějaké dítě
„Mamint'ůůůůůůůůůůůů!"

„To víš, že bude Toníčku. "

„Mamint'ůůůůůůůůůůůůůů, chi Mamint'ůůůůůůůůůůůů!" – pištělo znova parchant'e.

Na sedadle vedle doktora konal pár čelistí. Tělo v pružné látce i zrzavá čupřina vlasů oblé paže a zbytek postavy se plně přizpůsobovaly vedoucímu principu ženy čelisti.

„Bonbon" opakovaly beze slov masné rty. Doktor původně ženu považoval za turistku. Ale během jízdy se kufr a taška za taškou přesouvaly na její tučný klín / zděsil se, že by mohl být plodný, protože dvě tři či menší stádečko takovýchto bytostí by spásly ze

světa všechno dobré/ ale naštěstí za ženu plodily jen čelisti, které pohlcovaly obsah tašek a ne svět/ a Horáček si oddechl. Zavřel oči.

Nacházel se v autobuse. Nevznesl se, nevzdálil. Povznášející sny nebyly obsaženy v ceně jízdného. Za rukáv ho někdo zatahal a uslyšel:

„Chci pohádku“ – ozval se podle hlasu rezolutně Toník_

„A cák ne mamiňtu“? – zase na to doktor.

„Mamita pič, Pohádka strejdo, Ted', moc.“

Človíček byl zjevná autorita. Nezdržoval se zbytečným balastem, jakým se vztahy mezi lidmi stávaly kostí – hradbou.

„Omluvte ho prosím Vás“ – snažil se zneutralizovat situaci starý pán.
"Já si s ním nevím skutečně rady. To dítě je....."

„Ale ne nechte ho. Znáám jednu.“ Doktor vzal dítě na klín hrábl paní vedle do tašky pro bonbon a ucpal tak Toníkovi pusku a vyprávěl:

„Tak to bylo tehdy, když ještě v lese nežily žádné příšerky, staré způsobilé dámy obývaly malé světničky, vlci u cesty loudili karamely a ti co vypadali jako bubáci nebyli bubáci, ale odpadkové koše pro turisty. Všude bylo plno malin, jahod a taky houbiček. Rád maliny“?

„Hmm... rád. A jak je to dál?“

„To se ti jednou přistěhovala do lesa víla. Jako že bude tančit na paloučku sbírat rosu a provozovat spřádání měsíčních paprsků. Tenkrát to totiž nikdo nedělal, možná to ani neuměl a tak se všichni lidé dívali na vílu jak na protekčního parchanta.....tedy mazlíčka, kterého rodiče raději odložili stranou pro nějaké společenské zlobení. No a víla tančila hopsa hejsa, křepčila, sem a tam, docela mimo turistické stezky, vždyť to znáš. Časem si na ni lidé zvykli a chodili do lesa nenápadně nakukovat. Pak ji zvali, aby jim zatančila při otevírání

vodovodů, výstav pařízků a víla se mlhavě třepotala a vznášela. Ale protože to byla nesvědomitá víla a nenosila pod závoji z noční chladné mlhy teplé prádlo, nachladla se a z přemíry křepčení dostala křečové žíly. A bylo basta. Pro paseky mítinky a čistinky plné měsíčního jasu byla jednou provždy odepsána. Odešla hlouběji do lesa, vyhnala dobráka medvěda z brlohu a začala se cpát a cpát" – a posluchač i vypravěč se podívali na tlustou paní vedle na sedadle, respektive ve zbytku autobusu.

„A protože takové přejídání nebylo zdravé a víla se přitom pořád zlobila, zkazila si žaludek. Víš tomu se říká žaludeční vředy. A co teď? Krásná už nebyla, aby obloudila pracovníky lesní správy, tancem si vydělávat nemohla a její poslední útěcha jídlo – ach ouvej, s tím teď musela opatrně."

„To jó" – přisadil si Toník.

„Víla však nebyla dnešní, to víly nebývají. Opatřila si kloudné šaty dala do nočního stolku diblíkovský úsměv a začala s dietou."

„Proč? proč Dieteta?"

„Dieta to je takové pravidlo víš, že nesmíš některé věci papat. Jenom něco."

„Aha."

„A víla, protože nesměla jíst tučná jídla začala papat malé děti. Nebyla to už víla, ale zlá Baba Jaga občanským jménem Müllerová."

A namísto pointy přišel náraz. Před očima jsem nahmatal tmu. Možná že to byl vesnický zbloudilý meteorit, co nezvládl řízení a jel v nesprávném pruhu anebo obyčejný strom" – uvažoval. Ale objevilo se světlo a tlustá paní vystoupila z autobusu. Sedadlo vedle něho se uvolnilo.....

„Ještě Vás neutrápil?" – zaslechl za sebou.

„Ale kdepak“- řekl jsem a posunul si Toníka na klínu.

Seschlý děda ve sportovní větrovce a otrhaných teplácích se trochu škrobeně usmíval Pokynul mi, abych si přisedl a pak si raději sám sedl na uvo1něné místo. Děda se uvelebil a vzal Toníka k sobě na klín.

„Víte, dycky mi vnuka hoděj na krk a dědku, starej se.“

Toník si dědu vyčítavě prohlédl – "já to s dětma moc neumím. Jo dospělí, u mě v lokále, ale ani sem se.....nějakej Hlaváček Alois z Pumlic. Hostinskej dycinky..... pane?"

„Doktor Horáček.“

„Takovej mladej a už doktor panečku, to chce tady, co? A poklepal si do míst kde hlavu opouštěla hnědá rádiovka s anténkou.....

„A čeho že jsou doktor, že jsem tak smělej?"

„Pohádku strejdo" – nudíl se Toník.

„Podle tý vaší kulatý tvářičky a sadistickéjch prstíků bych typoval – zubaře, co? Trefa!"

„Filolog" – zapřel jsem se, když jsem uslyšel že Hlaváček je z Pumlic a nadto hostinský neměl jsem vůbec žádnou odvahu přiznat se ke svému chlebíčku, který v lokalitě o několika stovkách obyvatel musel vzbudit nežádoucí podezření.

„Filololo....." – cucal si Toník palec.

„To jako že děláte něco choulostivýho, že jo. To znám, vo tom jsem viděl film. "

„Filolog pane Hlaváček se zabývá..... "

„Vím neříkejte nic, zlatý řemeslo. Jeden by si řekl hrabat se kravám v prdeli není pro študovanýho člověka ale.....“

„Filolog pane Hlaváček“ – přerušil ho Dr. Horáček - „se zabývá lidskou řečí – jazykem. Já jsem specialista na dialekt..... nářečí, ano?“ A sám se divil, kde se v něm sebralo tolik afektu.

„Tak takhle. A já že znáte takový poudačky. Lidová slovesnost. To dneska frčí. Na tom se dá narejžovat pane. To já za mlada pamatuju ještě starýho pána řídícího. To vám byl..“

„My také“ – na to Dr. Horáček a děda pochopil.

„Poslouchejte pane doktor odpusťte starýmu člověku že se do vás pořád naváží, že jo to je krapánek zvyk. Sem tam s lidma prohodím slovíčko a cvaknou si radši a chytnou taky dřív slinu.“

„Neomlouvejte se. Ve své odborné praxi jsem uvykl styku s lidem“ – lhal Dr. Horáček.

„Trochu se pouštím po proudu“ – napadlo ho.

„Tak tedy když už vás začala naše rodina zneužívat..... ale fuj Toníku“ – a vzal dítěti z pusy cíp bundy kterou mu začal cumlat.

„Rád bych slyšel konec tý pohádky. Víte já jsem na příběhy fanda. A ono slyšet pořád o rybách a o ženskejch za první republiky a o hnoji nebo regmama, to se za ty léta zají. A na televizi nemám už voči pane.“

„Nu... věc se má tak“ – Dr. Horáček cítil že ztrácí poetickou slinu. Vybavil si řetěz následků a souvislostí a pohádkový les se mu ledva nehodil ke kausálnímu nexu.

„Tedy s pojídáním malých dětí se kvapem zhoršily mezilidské i mezipříšerkovité vztahy. Lidé se lesu vyhýbali, trousili informace, že tam straší, původní etnická strašidla se zdála ukřivděná – tu je

například někdo nakopl ve frontě na sobotní noviny a pak ke všem těm nepříjemnostem se v lese začali objevovat i čerti. Ono totiž tak jako se buňky množí dělením, tak se čerti množí zlobením."

Viděl nechápavé Toníkovy/oči. "

Drobátko to přehnal. Čirá intelektuální spekulace a čtyřleté dítě. Ne takhle ne"

„Já člověk se panečku pořád dovídá něco novýho. Tuhle jsem slyšel, že blechy nejsou ze špíny" – reagoval děda.

„Jsou to věci" – přitakal doktor. Začalo ho zajímat, jak tohle antré dopadne. Jako quasi-filologa ho může demaskovat první vesnický suplent s tímhle si iluze nedělal a vydávat se dodatečně za právníka – pracovníka odboru zdravotnictví KNV. nu... trošku vratká půda

„...a co že zrovna Pumlice?" – Slyšel zbytek Hlaváčkova dotazu.

„Ta krajina" – spustil stereotypně, ale hned si uvědomil že šlápl vedle.

„To jste si vybral dobře, panáčku" – pokrytecky přikyvoval děda.

V očích mu svitli šibalské plamínky. "Pět kilometrů po větru máme vápenku, za vsí vytěžený rašeliniště, kyselou spodní vodu nebo družstevní koželužna – to všude nemají, to se musí nechat."

„Víte" – připravoval si půdu pro dementi doktor Horáček

„Krajina jsou především lidé. Sám říkáte vápenka, rašelina, to není příroda klasická příroda, to je člověk par excellence. A sebedestruktivnější činnost vyžaduje určitý systém dorozumění komunikace."

„Nebo taky ne co" – rejpnul si Hlaváček.

„Jistě jde o komunikant, který v závislosti na určité přírodní konfiguraci evokuje jazykové nuance nové lexikální jednotky“ - žvanil a uklidňoval doktor.

„No vy jste na to študovanej, ne Vy si s tím poradíte. Já si taky nikoho nepouštím k pivním trubkám nebo do mrazáku Když de vo živnost sranda stranou a lokty vpřed, co. A poslyšte doktore máte vy vůbec kde bydlet? Nemáte, jasně " "

„Nu" "

Nechte to na mně. Je to sice pěknějch pár let co mě vedli jako zájezdní hostinec, ale čistý kamrlík..... a za pakatel považte."

„Já opravdu nevím " "

„A strava navrch, co? Domácká! " "

„Beru, přesvědčil jste mě."

„Jste můj člověk, doktore. Nebudou litovat. Pivko jako křen klid a zajímavý lidičky," – děl děda jako reklamní štít.

Přepadl mě pocit, jako by mi někdo starého muže poslal do cesty. Třeba zlá víla v podnikovém rejstříku vedená jako "baba" ale pak jsem se podíval na Toníka, který usnul dědovi v náručí a nechal událostem volný průběh. Inu volný, cítil že se trochu celá věcička s JZD Radost zamotává. Byl kontrolní orgán a ne agent, ale napadlo mě, že v téhle vísce stejně nikdo nedokáže rozlišit právníka od prokurátora a budou mě s původní profesí, podle potřeby, pokládat tak jako tak za něco mezi policajtem a cifršpionem.

„Mundus vult decipi, ergo....." – řekl si legát Horáček a vše co v tu chvíli měl vložil do rukou starce, spícího chlapce a řekněme i náhody.